

НАЦИОНАЛЕН
ЦЕНТЪР
ЕВРОПЕЙСКИ
МЛАДЕЖНИ
ПРОГРАМИ И
ИНИЦИАТИВИ

Програма
Младежта
в действие

Национална програма за изграждане на капацитет
на местно ниво за качествено оформяне на послания
в областта на пътната безопасност и предаването им
до демократично избраните институции на местно,
регионално и национално ниво

Застъпници за пътна безопасност

Наръчник за участници

Европа

Райдо ние можем да спасим живота на хиляди хора.

Самият факт, че четеш този наръчник, показва, че имаш интерес в областта на пътната безопасност и че искаш да научиш повече. На правилното място си.

Всяка година стотици хора губят живота си по българските пътища. За 2012 година точната цифра е 601. Самата тя е трудно разбираема, когато човек се замисли за ужасната трагедия, през която минават семейства, приятели и цялото общество при всяка една жертва. Едно е ясно! Трябва да се направи нещо! За щастие произшествията на пътя са предотвратими и всеки един от нас може да допринесе за положителна промяна в статистиката. Този наръчник ще ти помогне да станеш застъпник за пътна безопасност, докато работиш за спасяване на животи и предотвратяване на наранявания.

<http://rsa.open-youth.org>

Този наръчник е разработен в рамките на проект "Застъпници за пътна безопасност" на сдружение „Отворена младеж“, съфинансиран от програма "Младежта в действие", дейност 1.3, на Европейския Съюз чрез Национален Център "Европейски Младежки Програми и Инициативи". Европейската Комисия и НЦ ЕМПИ не носят отговорност за съдържанието, както и за евентуални щети, причинени от употребата му.

Програма
Младежта
в действие

Здравейте, Застъпници за пътна безопасност!

Отношението на отделния гражданин и произтичащото от това отношение на политиците и администрацията на местно, регионално и национално ниво към проблема с безопасността по българските пътища и съпровождащите го социални и здравословни проблеми, създава ситуация по българските пътища (и не само), която се определя от силно изразена завишена самооценка и занижена оценка на „останалите“ участници в движението. Проблемът с реалистичната самооценка не засяга единствено поведението на пътя, но по отношение на последното със сигурност може да се твърди, че последиците могат да бъдат фатални.

Проект „Застъпници за пътна безопасност“ е създаден, за да ангажира вас, младите хора, в повишаване на безопасността по пътищата там, където живеете, учите, работите или се забавлявате в свободното си време. Той е разработен върху концепция, която се прилага систематично в цял свят, за откриване на проблемни елементи в цялостната пътна обстановка чрез мултидисциплинарен подход и за предлагане на решения за решаване на проблемите. Тази концепция се нарича „одит за пътна безопасност“. Определението за нея е: Процедура за независима оценка на потенциала за пътно-транспортни произшествия и вероятните последици за безопасността на конкретен проект за път или схема на движение, независимо дали става въпрос за ново строителство или за съществуващ път. За нуждите на проект „Застъпници за пътна безопасност“ под одит за пътна безопасност ще се разбира едночасово упражнение по време на което екип от млади хора ще наблюдава пътната обстановка на място, което те считат за рисково, и ще си водят бележки за натовареност, поведение на водачите, извършени нарушения, несъвършенства на инфраструктурата и възможни подобрения. Тези екипи приемат предизвикателството да научат повече за проблемите на безопасността на пътя, които ги заобикалят, да ги опишат и да работят за преодоляването им.

Готови ли сте за решителната стъпка? От вас зависи промяната, а и няма да сте сами. Екипът на „Отворена младеж“ ще ви подкрепя не само морално, но и материално, в това начинание. Направете екип от трима представители на възраст от 13 до 30 години, който да бъде воден от пълнолетен гражданин (над 18-годишен), и се включете в „съревнованието“. Нуждите са големи, но удовлетворението от добре свършената работа е още по-голямо.

Какво можете да очаквате от „Отворена младеж“?

Проект „Застъпници за пътна безопасност“ е създаден с идея за устойчивост. Ние не ви предлагаме просто да се включите в поредната инициатива. Нашето предложение е заедно да изградим капацитет на местно ниво за качествено оформяне на послания в областта на пътната безопасност и предаването им до демократично избраните институции на местно, регионално и национално ниво. А този капацитет остава за тези, които най-много го заслужават - младите хора.

На различни етапи от реализацията ние ще отличаваме ВАС - най-активните екипи.

Вие можете да получите:

1. Пакети с информационни и комуникационни материали на стойност 200 лева, които да ви подпомогнат в организирането и осъществяването на среща на ниво организация/институция/училище с представители на местната власт (община) и гражданско общество, където да обсъждате събрани данни и набелязани проблеми по време на направен от вас одит за пътна безопасност. Какво съдържа пакета, можете да видите на интернет страницата на проекта (<http://rsa.open-youth.org>). Ще бъдат изпратени по три пакета във всяка от 28-те области на България.

2. Чифт алкоочила! Предполагаме сте чували за тях. Това е най-успешният инструмент от нашата практика за превенция на рисковете на пътя. Те симулират виждане след употреба на алкохол и имат капацитет да включват над 200 человека на ден в симулации. Ще можете да ги използвате по време на срещата с представители на местната власт (община) и гражданско общество. Те ще останат ваша собственост, ако поемете задължението да ги предоставяте за обществено ползване поне веднъж месечно при наличие на интерес от други активни групи, както и да ги предоставяте и на други заинтересовани екипи от вашата област, регистрирали срещи в рамките на проекта. Ще бъдат раздадени по един чифт във всяка от 28-те области на България.

3. Пакети с информационни и комуникационни материали на стойност до 600 лева по ваш избор от предварителен списък (напр. тениски, информационни диплянки, химикалки, значки и др.), които да ви подпомогнат в организирането и осъществяването на кампания на ниво област/регион. Освен материалите от нас ще получите техническа и материална подкрепа под формата на специалисти и симулатори в областта на пътната безопасност. 10 екипа от различни области на България ще се възползват от тази възможност.

4. Покани за първата „Младежката среща на върха по въпросите на пътната безопасност“ на национално ниво в България.

Ние определяме до тук. Следващите награди сами ще си ги определите, като целта им е да изградите по ваш избор допълнителен материален капацитет за вашия екип на ниво организация/институция/училище.

5. Ваучери. 1 награда – ваучери на стойност 3 000 лева; 2 награда – ваучери на стойност 1 500 лева; 3 награда – ваучери на стойност 750 лева; 4 награда – ваучери на стойност 500 лева; 5 награда – ваучери на стойност 250 лева.

Какво ние очакваме от вас?

С регистрацията си като „Застъпници за пътна безопасност“ вие ще изграждате в продължение на една година ваша статия на страницата на проекта. Тази статия ще съдържа информация за екипа ви и за това, което сте направили в посока на повишаване на безопасността по българските пътища.

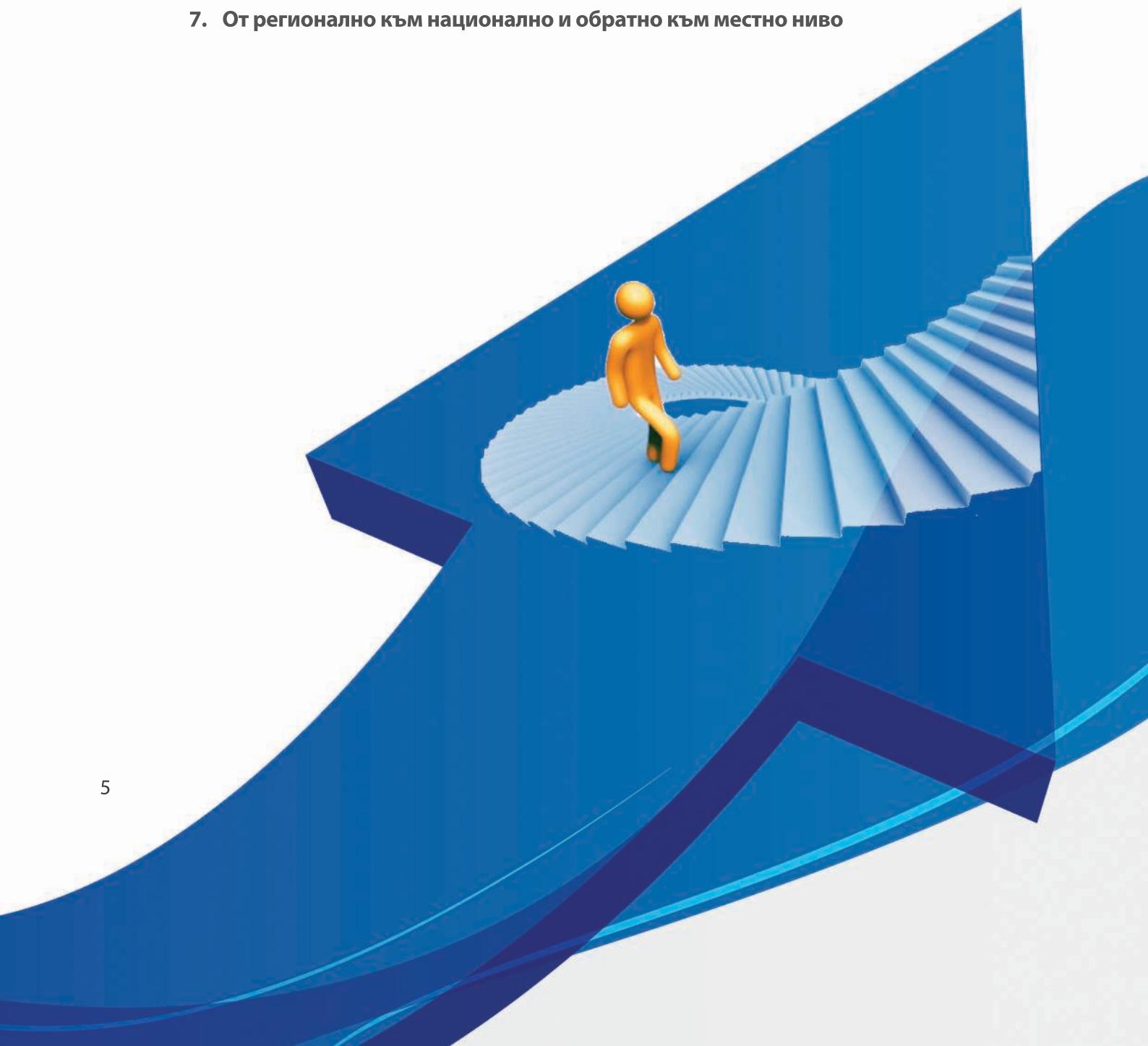
Популяризирането на тази статия е начинът да ни кажете, че това, което вършите е важно не само за вас, но и за широката общественост. То е и средството да получите повече от проекта. За измерване на тази популярност ще използваме параметър, извън нашия контрол, за да избегнем всякакви съмнения за предопределеност. Това ще са броят харесвания на вашата статия във Фейсбук. Така на практика ще виждаме, колко човека извън екипът ви, подкрепят вашата работа. Всяко харесване ще ви носи точка, а сборът от точките ще ви дава право да получавате споменатите поощрения за добре свършената работа. От вас зависи те да са повече, така че слагайте в статията си достатъчно качествена информация на всеки етап от проекта, като при приключване на определена част от работата, ще получавате достъп до следващата част от вашата статия.

Процесът

Стъпка по стъпка

1. Постави начало
2. Създай екип
3. Подготви се за осъществяване на одит
4. Осъществи одит
5. Сподели наученото
6. От местно към регионално ниво
7. От регионално към национално и обратно към местно ниво

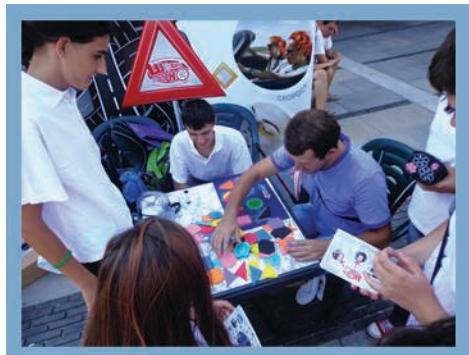
Постави начало!

Също както при всяко пътуване, има неща, за които трябва да помислиш преди да тръгнеш. Най-важното е да знаеш къде отиваш, кой държи ключовете, кой ще дойде с теб, как ще стигнеш, и какво ти е нужно по време на пътуването. Почти всеки в едно общество може да стане катализатор за поставяне на начало. Ако си се посветил на това да помагаш и имаш желание за промяна, много е вероятно ти да „държиш ключа“ към създаване на успешен екип. Това не значи, че ще ставаш „началник“, но значи, че искаш да вложиш усилия в привличане на други към инициативата и да помогнеш да започнете заедно. Ето няколко идеи кой би могъл да поеме водеща роля и да помогне на младите хора да задвижат процеса:

- **Вие учители/преподаватели** – Възможно е да сте чули, че младежите, на които преподавате, търсят точно проект като „Застъпници за пътна безопасност“, в който да се включат, или че съществува клуб или организация, за която такава дейност е естествена възможност.
- **Вие професионалисти в областта на транспорта** – Проект „Застъпници за пътна безопасност“ е чудесна възможност за младите хора с интерес в областта на транспорта, да се включат и да направят нещо за местната си общност. Ако вече имате

връзки с организация/институция/училище, където ходят вашите деца или където имате професионални интереси; ако работите в общинска или областна администрация; ако сте част от агенция или компания с интереси в транспорта, сигурно знаете за проблемни места на пътя, които често стават обект на обсъждане, и където е нужно да се направят подобрения. Независимо от природата на интереса ви, най-естественото е да поговорите с младежите, които могат да се заинтересуват и да им съдействате да се включат.

- **Вие родители** – Специална връзка може да се изгради между родители и младежи, докато работите заедно за решаване на проблем за местната общност, който застрашава живота на всички.
- **И най-важните: вие млади хора** – Всеки може да е носител на промяната, като това може да започне с един единствен човек, който има идея, притеснение или страсть. Има безброй начини това да се покаже, но е естествено безопаснотта на приятелите и семейството ви да стои високо в списъка ви с приоритети. Този проект е естествена възможност да превърнете такъв приоритет в действие.

Създай екип!

Всеки може да постави началото на екип от застъпници за пътна безопасност, но ще е нужен цял екип, за да се постигне значим резултат. Екипът не само допринася за изграждане на атмосфера с висок енергиен заряд, но осигурява добра смесица от идеи и опит, които да бъдат вложени в общото начинание. Това ръководство и самият проект се основават на идеята за две основни „съставки“ на твоя екип: ръководител и младежи.

- Ръководителят трябва да е пълнолетен (над 18 години). Това може да бъде учител, преподавател, родител, специалист в областта на транспорта или просто човек, който иска да помогне на младите хора да постигнат промяна. Във всеки случай, за да бъде максимално полезен, ръководителят трябва добре да познава ситуацията на пътя, за да може да помогне на младите хора не само да задават правилните въпроси, но и да намират отговори. Той самият трябва да е готов да задава въпроси, за да ги насырчава да вникват по-дълбоко в проблемите и да намират творческо решение на всеки от тях.

- Трима младежи на възраст от 13 до 30 години могат да бъдат част от екип. Млади хора с всякакви интереси и умения могат да са полезни за формирането на екип от победители. Тези, които са добри в точните науки, могат да са изключително полезни в техническите аспекти на извършваните дейности. Тези с интереси в писането могат да допринесат във формулировките и описанието на наблюденията. Тези с интереси в законодателството могат да се насочат към разкриване на слаби места в съответствието на наблюдаваното със съответните закони. Тези с интереси в изкуството ще бъдат много полезни във фотографирането и визуализирането на извършваните дейности. Има безброй възможности, поради което екипът ти ще е уникален. Разбира се, има една характеристика, която трябва да имат всички участници – отговорността. Когато човек е на пътя, не бива да си позволява шаги или да се прави на „интересен“. Всеки участник в проекта трябва да подхожди отговорно, като внимава за сигурността, както на себе си, така и на останалите.

Вече сте екип!

Подгответе се за осъществяване на одит

На този етап ти и екипът ти трябва да осъществите одит за пътна безопасност на място от пътната мрежа, което смятате за рисково. Ето кое е най-важното:

1. Изберете подходящо място

Къде са най-големите проблеми с безопасността на пътя там където живеете, учите, работите или се забавлявате? Първото решение, което трябва да вземете като екип, е решаването на какъв проблем искате да се насочите. Това ще предопредели вашия последващ подход. В този момент може и да не сте сигурни дали изобщо има проблем или колко е голям. Всичко е наред! Част от целия процес е да се погледне и на места, където всичко изглежда наред. Послушайте „б-тото“ си чувство! То ще ви посочи от къде да започнете.

Има три основни направления, към които бихте могли да погледнете първо:

1 Трафик около училища, учреждения, търговски центрове

Пътищата, които са около места, посещавани от много хора, стават изключително опасни в началото и в края на работния ден. Водачите се съревновават с пешеходците кой да мине първи. Паркинги, еднопосочни улици, автобусни спирки, пешеходни пътеки: това са места с голям потенциал за конфликти. В тази връзка проблемите в големите и в малките населени места могат да се различават по своята същност, но не и по своето значение. Разбирането на проблема си струва усилието, независимо къде е той.

2 Пешеходци/велосипедисти

Много често, когато имат такава възможност, хората избират да се придвижват пеша или с велосипед. Техният път, обаче, често минава през квартали или зони без необходимата инфраструктура. Това ги прави изключително застрашени, особено по време на изгрев или залез, и на места, където водачите трябва да се концентрират върху много неща едновременно. При сблъсък между пешеходец/велосипедист и моторно превозно средство, последното винаги е „победител“. Намирането на места с повишена опасност от подобни инциденти и превръщането им в по-безопасни, е изключително важно за всички участници в движението.

3 Места с повишен риск от пътно-транспортни произшествия

За съжаление, много от местата, които са проблемни от гледна точка на безопасността на пътя, са маркирани от букети и паметни плочки на хора, участвали в катастрофа. Това може да е завой с лоша видимост, пешеходна пътека без сигнализация и т.н. Катастрофите може да са станали заради шофирдане след употреба на алкохол или наркотици, умора на водача, превишаване на разрешената скорост, но могат да се дължат и на фактори, независещи от участниците в движението, като самата обстановка. Обезопасяването на такива места е задължително условие, за да не се повтарят трагедиите.

Често е от полза да се започне обсъждане на подходящо място като се гледа карта. Интерактивните карти в интернет са чудесна възможност да се получи цялостна представа за определен участък от пътя. Друго, което трябва да се вземе предвид, е колко работата иска да поеме екипът. Заемете се с обем работата, който можете да свършите, и то добре.

Още нещо, което трябва да се има предвид още от самото начало, е безопасността на всички, които участват в проекта. Всеки път, когато сте близо до път, трябва да сте изключително внимателни, а някои участъци са просто твърде опасни, за да се изучават. Мястото, което изберете, трябва да има добре изградени тротоари или други места, където екипът спокойно може да проведе одита. Участъци от двулентов междуградски път или остри завои, обикновено нямат място за пешеходци, нито пък магистралите. Не избирайте такива места!

2. Координирайте!

Сега, когато имате изграден екип и идея на коя част от пътя ще правите одит, трябва да се помисли с кого да съгласувате работата си, защото има хора, които:

1

носят отговорност
за здравето и
безопасността на
пътя и те биха се
заинтересували от
изводите, които ще
направите;

2

разполагат с
информация или
ресурси, които
да ви помогнат в
реализацията;

3

евентуално биха
искали да са част от
това, което правите,
което ще е чудесна
възможност за
осигуряване на
подкрепа на местно
ниво.

Като минимум е добре да информирате:

- местната полиция: Тя може да ви окаже безценна подкрепа в това, което правите. Хората там не само са наясно с проблемите на пътя, но и представляват голяма част от решението – съблюдават спазването на законите, поддържат връзки със спешната помощ и обучават обществеността. Ако на мястото, което сте избрали, е имало инциденти, Полицията ще е най-добрая източник на информация за тях. След като в крайна сметка ще отидете на пътя, за да осъществите одит, можете да потърсите нужното съдействие от Полицията.
- експерти по въпросите на транспорта: Възможно е да познавате някой, който работи в държавните или местните институции, които се занимават с въпроси около пътната инфраструктура и транспорта във вашия регион. Такива хора работят в Общината, Областната управа, Държавната автомобилна инспекция и др. Съвместната работа с такива експерти може да допринесе не само за получаване на качествена информация, но може да ви помогне да разберете за подобрения и решения на определени проблеми, които са били обсъждани, или които са били прилагани на други места. Те могат да бъдат безценни и при формулирането на предложениета, с които ще излезете.
- Официалните представители на организацията/институцията/училището от чието име ще работите: Това не само се подразбира, но би могло да ви спести неприятни емоции, ако например местен журналист им се обади, за да получи повече информация относно това, което правите. Тези хора имат личен интерес от вашата безопасност и ще искат да бъдат ангажирани в проекта.

3. Изследвайте!

Сега, когато знаете какво ще правите и сте се свързали с хората, които могат да ви помогнат, е време да погледнете в подробности вашата инициатива. Целта е да научите колкото се може повече за участъка, където ще бъдете, и проблемите на пътната безопасност, свързани с него. Както всяко изследване в днешно време, най-доброто място да започнете е Интернет. Описаното по-долу са идеи за места където бихте искали да погледнете за повече информация. Освен това не подценявайте потенциала на хората, с които сте координирали инициативата си. Те биха могли да ви насочат към места с много полезна информация.

Основни страници, с които да започнете, са тези на Общината, на Областната управа и на ресорните министерства, като Министерство на транспорта, Министерство на вътрешните работи и Министерство на здравеопазването. Там има много информация и, ако използвате правилни ключови думи при търсенето, е възможно да попаднете на интересни факти. Друг източник на информация са местните медии, които вероятно имат материали, посветени на транспорта и безопасността във вашата област. Гледайте за имена на хора, на които можете да се обадите и да искате допълнителна информация! По отношение на транспорта, ето няколко неща, които можете да разгледате в подробности, за да разберете по-добре какво се случва на пътя:

1

Транспорт

Хората, които планират пътищата и правят дизайна им, се фокусират много на цифри, като например колко превозни средства минават на съответния път.

Тази информация, наричана „обем на трафика“ е добър показател за това, колко е натоварен пътя.

Друг важен такъв е колко е капацитета на съответния път. Той се определя основно от това, с колко ленти разполага пътя. При равни други условия двулентов път с по една лента във всяка посока ще има по-малък капацитет от четири-лентов. Като вземете заедно „обем“ и „ капацитет“ ще придобиете реална представа за това колко натоварен може да стане пътя.

Когато много коли се опитват да минат по път с малък капацитет е много по-вероятно да има повече проблеми отколкото ако същият брой коли минават по по-голям път. Това е важно от гледна точка на сигурността тъй като когато превозните средства и пешеходците се опитват да преминат през много натоварен път, рисът от инциденти и злополуки се увеличава пропорционално на броя им.

2

Данни за инциденти

Много местни власти имат подробни данни за всички регистрирани произшествия на техните пътища. Те дават добра представа за това, колко са произшествията и колко сериозни са били. Ако например има много данни за катастрофи, включващи едно превозно средство, което е напуснало пътя и се в ударило, това е ясен показател за наличие на проблем с превишаване на допустимата скорост.

Опознайте местната си общност!

Когато започнете да събирате информация за участъка от пътя, на който ще правите одит, е много важно добре да познавате и местната общност, в частност от къде идват хората, къде отиват, какъв транспорт използват, по кое време пътуват и какви маршрути използват. Това ще помогне да разберете контекста на пътя и защо би могло да се пораждат проблеми. Въпреки, че няма списък с въпроси, на които да отговорите, ето няколко идеи:

Учащи

- Как стигат до училище/университета и как се прибират?
- Как пътуват учащите със специални потребности?
- От къде тръгват?
- По кое време пристигат и си тръгват?
- Напускат ли училище/университета по време на почивките или за обяд?

Населеното място

- Има ли много блокове/къщи наоколо?
- Има ли много промишлени и обществени сгради (ресторанти, офиси, фабрики)?
- Има ли големи препятствия при преминаване през населеното място (ж.п. релси, река, магистрала, опасни места)?

Пешеходци/велосипедисти

- Има ли много хора, използващи немоторизиран начин на придвижване?
- Има ли пешеходни пътеки, тротоари, алеи за велосипеди?
- Кои улици обикновено се използват от тези хора и как ги пресичат?

Поток

- Повечето от потока местен ли е или много хора преминават, за да достигнат друго местоназначение?
- Как се променя потокът през деня?
- Ако стане голяма катастрофа и се блокира основен път, как хората я заобикалят?

Обществен транспорт

- Има ли предоставена автобусна или друга обществена услуга за транспорт?
- Къде спира обществения транспорт?

Осъществи одит!

Няма по-добър начин да разберете пътната безопасност от това да я усетите лично. Погледнете отблизо някой участък от пътя и ще забележите неща, покрай които минавате всеки ден: знакът, който е блокиран от израснало дърво; частта от пешеходна пътека, която винаги е локва; водачите, които навлизат в пешеходната пътека без да се оглеждат за пешеходци... Всяко едно нещо само по себе си може да изглежда незначително, но е възможно да представлява голяма опасност. Предизвикателството в различаването им е да упражнявате окото си да гледа „различно“, като не само отчита това, което вижда, но и забелязва как хората се държат на тези места. Това не е ядрена физика, нито дори инженерство. Единствената цел е да видите това, което не сте виждали преди, и да използвате интуицията си, за да видите как може да се подобри обстановката.

Преди да тръгнете за осъществяването на одит вземете:

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО

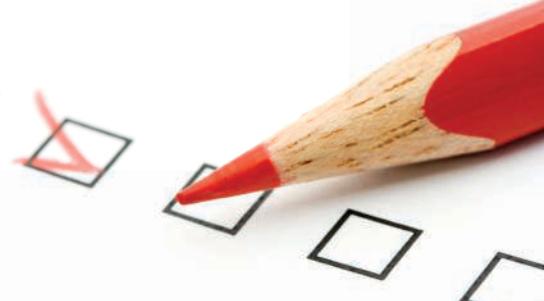
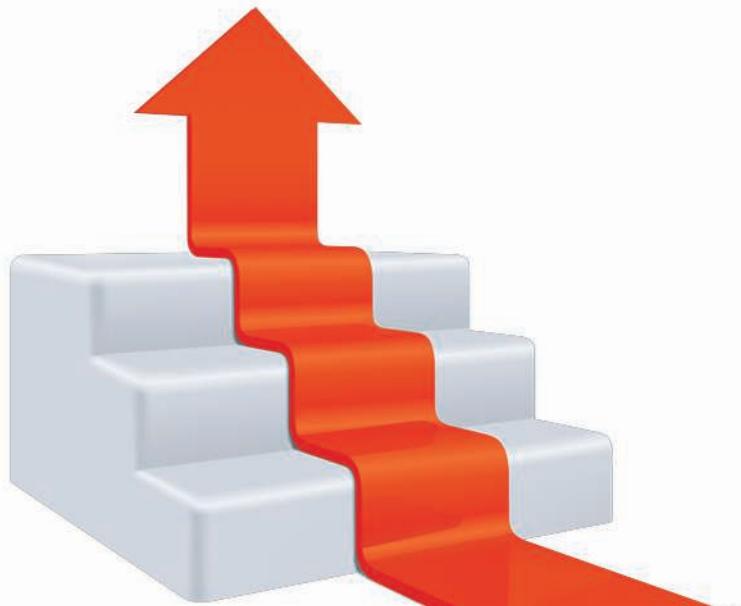
- Светлоотразителна жилетка
- Удобни обувки
- Мобилен телефон

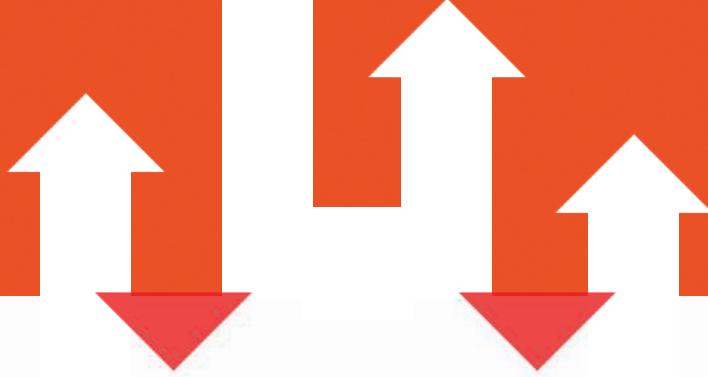
ПРИПАСИ

- Карта на района
- Фотоапарат
- Часовник
- Бележник
- Химикал
- Вода

... И СЪОБРАЗНО ВРЕМЕТО

- Слънчеви очила (ако е горещо)
- Слънцезащитен крем (ако е горещо)
- Чадър (ако вали дъжд)
- Яке, шапка, ръкавици (ако е студено)
- Ботуши (ако вали сняг)

Безопасността преди всичко

Когато се осъществява одит за пътна безопасност, самата безопасност винаги е на първо място. Помнете, че когато наблизо има трафик, сте само на няколко крачки от опасността. Дори и да носите светлоотразителни жилетки, те няма да ви предпазят от кола или камион, движещ се с превишена скорост. Освен това вие ще сте четирима с жилетки, което ще привлече вниманието на водачите и те биха могли да намалят концентрацията си върху движението.

Светлоотразителни жилетки:

Преди да започнете, облечете жилетките и ги носете през цялото време на одита, дори и когато само се разхождате по тротоара.

Внимавайте:

Винаги дръжте очите отворени. Гледайте къде вървите и не слизайте на пътното платно освен където пресичането е разрешено. Ако е възможно, потърсете контакт с очи с водача, когато искате да преминете пред спряло превозно средство. Също, внимавайте един за друг и не се разсейвайте в близост до трафик.

Собственото здраве:

Ако е горещо, носете вода и използвайте слънцезащитен крем. Ако е мокро или студено се подсигурете с подходящи дрехи, но винаги носете светлоотразителните жилетки най-отгоре. Вземете и нещо за хапване, ако одитът ще отнеме повече време.

Обувки:

Единствено затворени обувки трябва да се носят по време на одита. Сандали, чехли и джапанки са неприемливи. Например в опасните зони често има счупено стъкло и трябва да се пазите от него или от други опасности.

Места, заслужаващи внимание

Това е неокончателен списък на местата, които трябва да огледате по време на одита, но е едно добро начало.

Тротоари:

Когато мислим за пътища, обикновено мислим за автомобили, камиони и автобуси, но някои от най-важните ползватели на пътя са пешеходците – хора които ходят, тичат, карат колело или скейтборд върху или до пътя. Много хора използват немоторизиран транспорт за придвижване и тяхната безопасност зависи от това дали пътят е изграден и поддържан съобразно нуждите им.

Състояние на тротоарите: счупени части, растителност, локви;

- Лесно ли се ходи по тях?
- Павирани ли са?
- В добро състояние ли са?
- Има ли счупвания, които могат да попречат на нормалното движение?
- Има ли задържана вода на тротоара или лед?
- Има ли паркирани коли или други препятствия, които блокират тротоара?

Продължителност: връзки между улиците, пред сградите

- Има ли тротоари по цялото протежение на пътя?
- Има ли липсващи части?
- Трябва ли да се върви на улицата или през зелени площи, където няма тротоар?

Достъпност за хора с увреждания

Подходяща ширина и наклон

- Колко са широки тротоарите?
- Има ли достатъчно място да се разминават хората?
- Има ли достатъчно място да се разминат хора с увреждания?
- Твърде стръмен ли е тротоара за нормално движение?

Сигурност и обезопасеност

- Когато се движите по тротоара, чувствате ли се в безопасност от преминаващите автомобили?
- Твърде близо ли са?
- Твърде шумни ли са?
- Има ли буфер между тротоара и платното, като тревна площ например?
- Чувствате ли се в безопасност от други хора или от животни там, където минават тротоарите?

Пътища:

Те осигуряват достъп на автомобилите до домове, офиси, училища и други места около пътя.

Поради това, че минават до и през тротоарите, те представляват потенциална опасност за пешеходците, основно на места където много хора влизат и излизат.

Поведение на водачите – разсейване, забелязване на пешеходци

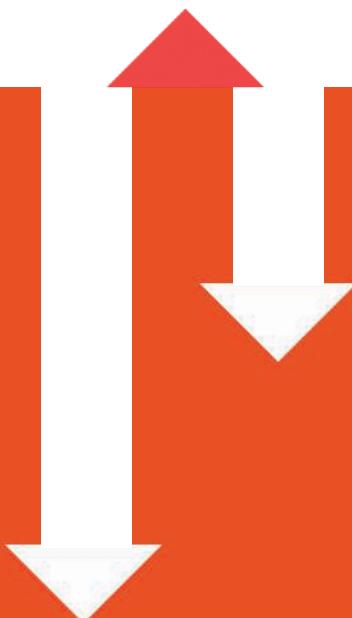
- Водачите завиват ли през пешеходните пътеки без да се оглеждат?
- Водачите дават ли път на пешеходците, когато последните преминават на обозначени места?
- Има ли места, където на водачите се налага да маневрират върху тротоарите?
- Имат ли достатъчно видимост?
- Водачите включват ли се в движението с прекалено голяма скорост?

Поведение на пешеходците – изчакване, внимание

- Пешеходците пресичат ли пътя без да се огледат за автомобили?
- Дават ли предимство на автомобилите?

Видимост – лентите за водачи и пешеходци не се разграничават или виждат

- Водачите виждат ли пешеходците на тротоарите?
- Пешеходците виждат ли завиващите автомобили?
- Паркирани коли, растителност или други обекти пречат ли на видимостта?
- Има ли знаци или маркировка, която да съобщава на водачите, че има вероятност пешеходци да пресекат платното?
- Те видими ли са?

Несигнализирани кръстовища:

Всеки път, когато пешеходец пресича път, има опасност. Ето защо и пешеходците и водачите трябва да са много внимателни, когато кръстовището е несигнализирано. Такива са места където се пресичат два или повече пътя, но няма светофари или знаци, които да контролират движението.

Основна обезопасеност

- Чувствате ли се в безопасност, когато пресичате?
- Водачите внимават ли за пешеходците?
- Дават ли им предимство на пешеходната пътека?
- Има ли знаци „СТОП“? Водачите спират ли напълно?
- Оглеждат ли се и в двете посоки?
- Водачите навлизат ли в кръстовището / завиват ли твърде бързо?
- Има ли часове на високо натоварване?

Поведение на пешеходците

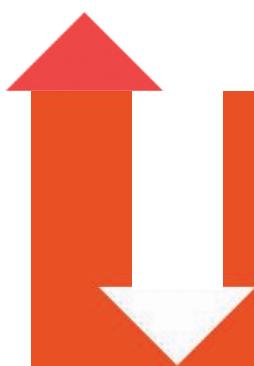
- Пешеходците пресичат ли на означените места?
- Ако не, къде го правят? Защо?
- Пешеходците стъпват ли на пешеходната пътека / улицата без да се огледат?
- Чакат ли да преминат автомобилите преди да пресекат?

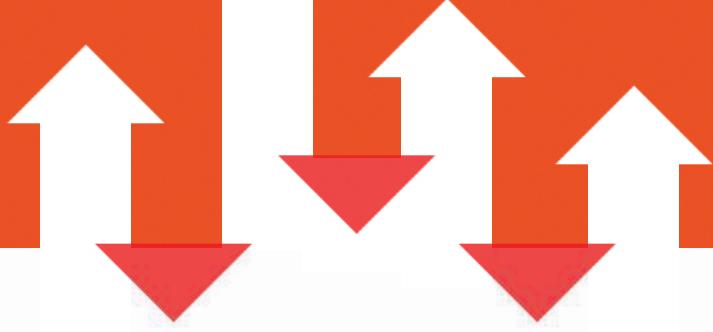
Видимост

- Водачите могат ли да видят пешеходните пътеки и знаците?
- Пешеходците могат ли да видят наближаващите автомобили и тези, които правят завои?
- Водачите виждат ли пешеходците?
- Паркирани коли, растителност или други обекти пречат ли на видимостта?
- Има ли знаци, предупреждаващи за пресичащи пешеходци, преди кръстовището?

Пешеходни пътеки

- Има ли рампи за пешеходци с увреждания?
- Те на лесно-достъпни места ли са?
- Пешеходните пътеки достатъчно широки ли са?
- Колко широка е улицата?
- Има ли достатъчно време да се пресече без да се тича?

Сигнализирани кръстовища:

Те се изграждат където има голям обем трафик и където има потенциал за катастрофи. Сигнализирано кръстовище може да бъде както на място, където пешеходна пътека пресича двулентов път, така и в изключителни случаи, като например при пътища с повече от две ленти в едната посока. Когато кръстовищата са по-сложни, може да има различни ленти и сигнализация за завои на ляво и на дясно. Сигнализираните кръстовища често имат сигнали и за пешеходците, които им показват кога е безопасно да се пресече. Някои дори имат броячи, показващи оставащото време до края на сигнала. Сигнализираните кръстовища правят много за безопасното управление на трафика, но могат да дадат на участниците в движението и лъжливо чувство за безопасност.

Имайте предвид, че има много различни начини да се направи сигнализация на пътя. Някои системи са много напредничави и се адаптират към обема трафик на пътя. Други включват звукови сигнали и дори глас, указващ на пешеходците кога е безопасно да преминат. Най-важният въпрос е да разберете дали водачите и пешеходците знаят какво се иска от тях и дали могат да се придвижват през кръстовището безопасно.

Всички въпроси, отнасящи се до сигнализираните кръстовища, могат да се зададат и тук, но има още няколко неща, за които да се внимава.

- Дизайн на кръстовището: Отделете няколко минути да разберете как се случват нещата на кръстовището. Ще е от полза ако нарисувате схема, показваща колко ленти има във всяка посока и дали има отделни такива за леви и десни завои.
- Времетраене на сигналите: Светлинните сигнали в сигнализирано кръстовище се управляват от компютър, който се грижи всичко да върви нормално. Всеки път, когато се сменя сигнал, се нарича „фаза“. В повечето сигнализирани кръстовища фазите следват „цикъл“. Вижте дали може да определите какви са фазите на сигнализираното кръстовище и в какъв ред се появяват.

Има ли маркирани пешеходни пътеки на всички четири страни на кръстовището? Има ли сигнали за пешеходците?

Трябва ли пешеходците да натиснат бутон, за да задействат сигнал, че искат да пресекат? Тези бутони на видимо и достъпно място ли са? Ясно ли е, че те се отразяват на движението?

Кога се активира предупредителния сигнал за пешеходците? Остава ли им достатъчно време да пресекат? Има ли „острови“ по средата на пътя, където пешеходците могат да спрат и да изчакат, ако не успеят да пресекат?

Има ли означения къде трябва да спрат автомобилите, така че да не навлизат в кръстовището?

- Поведение на водачите
 - Водачите дават ли предимство на пешеходците на пешеходните пътеки?
 - Завиващите водачи дават ли предимство на пешеходците?
 - Водачите подчиняват ли се на сигналите, напр. завиват ли на червено, минават ли на жълто?
- Поведение на пешеходците
 - Пешеходците пресичат ли на пешеходните пътеки?
 - Пешеходците пресичат ли без да се огледат?
 - Пешеходците пресичат ли дори когато сигналът им казва да не го правят?
 - Пешеходците изчакват ли автомобилите да преминат?
- Видимост
 - Колко е голям кръстопътят?
 - Могат ли водачите лесно да видят пешеходците?
 - Могат ли пешеходците да видят водачите?

Обществен транспорт:

Много хора използват обществения транспорт за придвижване. Той е важен елемент от системата и може да е, а може и да не е, напълно интегриран към нея от гледна точка на безопасност.

- **Спирки**

Чувствате ли се в безопасност докато чакате или докато се качвате/слизате от общественото превозно средство?
Мястото за чакане лесно-достъпно ли е?
Има ли достатъчно място за всички чакащи?
Знacите окуражават ли пътуващите да пресичат платното на определените за това места?
Има ли тротоари от и до спирките?

- **Поведение на водачите**

Водачите дават ли предимство на колегите си от обществения транспорт?
Има ли пространство за спиране на колите на обществения транспорт, така че те да не пречат на останалия трафик?
Водачите дават ли предимство на пешеходците?

- **Поведение на пешеходците**

Хората, които слизат от колите на обществения транспорт, пресичат ли улицата непосредствено до спирката? Пред автобуса? Без да гледат?
Хората, които слизат от колите на обществения транспорт, пресичат ли улицата на определените за това места? Ако не, защо?

Преди да започнете осъществяването на одит за пътна безопасност, прегледайте в подробности позициите, които ще трябва да попълните като част от вашата статия на страницата на проекта <http://rsa.open-youth.org>!

В зависимост от избранияя за наблюдение участък, събираните данни могат да се различават.

Примерна форма за събиране на данни при одит на кръстовище Дизайн:

Кои особености на дизайна на кръстовището не са съобразени със сигурността на водачите и пешеходците?

Кои са основните места, където може да възникне проблем между автомобили и пешеходци?

Преминаващи пешеходци:

Има ясно означени пешеходни пътеки и знаци: Да Не

Сигналите за пешеходци са ясно видими: Да Не

Има добър достъп за хора с увреждания: Да Не

Видимостта между автомобили и пешеходци е добра: Да Не

Времетраене на сигнала за пешеходците: Засечете времето на всяка фаза

Име на улицата	Страна на кръстовището	Фаза „Премини“	Фаза „Внимание“	Период за осигуряване на безопасност	Адекватно време: Да/Не

Трафик и разсейване:

Име на улицата	Посока на трафика	Общо автомобили	Разсения водачи (силна музика, телефон...)	Проблеми	Констатирани нарушения

Наблюдения и изводи:

.....

.....

.....

След осъществения одит

След като сте приключили одита е напълно нормално да се чувствате претоварени. Без съмнение сте видели, записали и научили много. Затова е много важно скоро след одита да съберете екипа в пълен състав, за да сравните бележки и наблюдения. Добре е да се прегледа и заснетото с фотоапарата.

Основната цел на този етап е в три посоки: 1. да постигнете съгласие, за това което сте видели; 2. да определите къде са основните проблеми; и 3. да обсъдите възможности за справяне с проблемите.

Добре е да подходите в този ред, за да не търсите решения без да сте наясно с това което сте видели и какви са проблемите. Например, това че водачите не спират на пешеходна пътека може да се дължи на лоша сигнализация, но също така и на слаб контрол и ниска култура.

Разглеждането на проблемите също ще помогне да видите цялата картина. Например наблюдавахте ли водачите по време на одита? Те разсеяни ли бяха? Говореха ли по телефона? Превишаваха ли скоростта?

Може би не това сте мислили да гледате първоначално, но се е оказало голям проблем и е важно за повишаване на безопасността. Например ако сте забелязали много водачи да говорят по мобилните си телефони, може да се окаже полезно да направите кампания, която да ги информира за съществуващите рискове.

Изборът на начини за ефективно решаване на проблеми същността на пътя е предизвикателство пред експертите, с което те се сблъскват всеки ден. Понякога проблемът е видим, но не и решението. Или решаването на един проблем може да има неочаквани последици и да създаде друг. Ето някои примерни решения:

- Ниско-бюджетни подобрения с голям положителен ефект, като орязване на растителност за осигуряване на видимост; поставяне на знаци и маркировка; промяна във времетраенето на сигналите; поправка на тротоарите.
- Образование и информация като разпространяване на информация за това, което сте научили и как могат да бъдат избегнати наблюдаваните рискове.
- Работа в местната общност, за да се напомни на участниците в движението какви са проблемите на пътя и съществуващите рискове от едно или друго действие.
- Кампании за спазване на закона, когато е видимо, че хората просто го нарушават без видима причина

Това са само няколко примера, но като започнете да се вглеждате от близо в пътя, е много вероятно да видите и други възможни решения на проблемите. Само помните, че колкото по-голямо е решението, толкова по-сложно е внедряването му. Такива решения изискват много време и средства, а не винаги постигат желаните резултати.

Vector

Сподели наученото!

След като постигнете съгласие за това какви са основните проблеми, които сте забелязали, и имате идеи за тяхното решаване, е време да споделите наученото. Въведете събраната информация на страницата на проект „Застъпници за пътна безопасност“: <http://rsa.open-youth.org>

След като въведете събраната информация и качите снимки от одита, осъществете среща на ниво организация/институция/училище с представители на местната власт (община) и гражданско общество в рамките на Световния ден за възпоменание на жертвите от пътнотранспортни произшествия (17 ноември 2013 година, плюс/минус два дни), където да обсъждате събранныте данни и набелязаните проблеми. Ние ще обявим всяка среща във Фейсбук страницата на „Отворена младеж“, за да я популяризирате. Ще разпространим информация и до местните медиии.

На 27 октомври 2013 година въз основа на събранныте точки от харесването на статиите на екипите по проекта, ще бъдат определени по три екипа от всяка от 28-те области на България, които са събрали най-много точки. Те ще получат пакети с информационни и комуникационни материали на стойност до 200 лева, които да подпомогнат в организирането и осъществяването на среща на място ниво.

На 07 ноември 2013 година въз основа на събранныте точки от харесването на статиите на екипите по проекта, ще бъде определен по един екип от всяка от 28-те области на България, който е съbral най-много точки. Тези екипи ще получат по чифт алкоочила.

Те симулират виждане след употреба на алкохол и имат капацитет да включват над 200 человека на ден в симулации. Ще можете да ги използвате по време на срещата с представители на местната власт (община) и гражданско общество. Те ще останат ваша собственост, ако поемете задължението да ги предоставяте за обществено ползване поне веднъж месечно при наличие на интерес от други активни групи, както и да ги предоставяте и на други заинтересовани екипи от вашата област, регистрирали срещи в рамките на проекта, ако, разбира се, това не пречи на вашата собствена среща.

След като проведете срещата, споделете наученото и с широката общественост. Формулирайте послание за по-безопасни пътища и представете резултатите от свършеното до момента под формата на презентация до 10 страници. Качете я във вашата статия на страницата на проекта.

От местно към регионално ниво

Вашата статия е много популярна – продължавате напред!

Десет екипа от различни области, които са събрали най-голяма подкрепа за свършената от тях работа, ще получат новогодишен подарък по проекта. Това е възможността да разработят план за инициатива на регионално ниво, на която да поканят за участие представители на властта на регионално ниво. Можете да включите в работата си идеи и членове на други екипи, които не са събрали нужната подкрепа за участие. От нас ще получите пакети с информационни и комуникационни материали на стойност до 600 лева по ваш избор от предварителен списък (напр. тениски, информационни диплянки, химикалки, значки и др.), които да ви подпомогнат в организирането и осъществяването на кампания на ниво област/регион. Освен материалите от нас ще получите техническа и материална подкрепа под формата на специалисти и симулатори в областта на пътната безопасност. Наш представител ще работи с вас за определяне на подходяща дата за провеждане на мероприятиято през месец април 2014 година.

Ето няколко идеи за теми, които бихте могли да засегнете в инициативата на регионално ниво:

- агресивно шофиране;
- употреба на наркотики / злоупотреба с алкохол;
- екология;
- спазване на Закона за движение по пътищата.

Ето и с какво ние може да направим инициативата по-интересна:

Симулатор за шофиране в рискови ситуации

Той е високотехнологична машина, създадена да пресъздава чрез използването на 3D платформа усещане за шофиране, максимално близко до реалното. Чрез него подкрепяме посланията си предствоянието на възможност на участниците за придобиване на личен опит. Всеки от тях може да провери личните си умения и способности за шофиране, като междувременно разбере колко е важно да останеш съсредоточен на пътя през цялото време не само заради себе си, но и заради другите участници в движението.

Симулаторът за шофиране дава възможност за качествено достижане до голям брой хора за сравнително кратко време. За основна програма, включваща разговор за първичните мерки за безопасност, измерване на бързината на спиране и симулиране на една ситуация при шофиране, са нужни не повече от 10 минути за един човек. По-подробен анализ отнема и повече време (напр. разглеждане на извършената симулация, анализ на шофирането след употреба на алкохол, анализ на дистанцията, анализи от различни тъгли и др.).

Симулатор за еко-шофиране

Според данни на Европейския Съюз всеки водач може да пести до 1 000 лева годишно в зависимост от извършения пробег и големината на автомобила. Можете да намалите разхода си с:

- 50% с редовно обслужване на автомобила;
- 20% с шофиране с 90 км/ч вместо със 120 км/ч;
- 10% с шофиране без включен климатик в населените места.

Чрез симулатора за шофиране може да се осъществи индивидуално обучение за умерено шофиране с минимален разход на гориво и вредни емисии. Специален софтуер анализира поведението на водача, изчислява по-оптимално такова и прави предложения за подобрение. Цялостното обучение в техники за еко-шофиране е в четири стъпки:

- 1.** Водачът управлява симулатора както го прави в нормални условия. Системата събира данни, които се записват.
- 2.** Водачът управлява симулатора с виртуален инструктор, който препоръчва определени действия във всяка ситуация.
- 3.** Водачът управлява симулатора като прилага научените техники за еко-шофиране. Отново се събират данни, които се записват.
- 4.** Прави се сравнение между събранныте данни при първото и второто управление на симулатора.

Алко- и нарко-очила:

Очилата, които симулират виждане с различен промил алкохол (напр. между 0.7 и 1 промила) или след употреба на наркотици, позволяват на трезва глава участникът да види как изглежда света след такава употреба.

Те са международно популярно средство, използвано, за да се образоват хората от всички възрасти, за последиците от злоупотребата с алкохол и наркотици. Очилата използват специална технология за виждане, която позволява на участника да опита реалистична симулация на нарушен виждане. Алкоочилата симулират шест различни нива на увреждане и са на разположение в ясна или сенчеста версия, за да се симулира виждане през деня или през нощта. Популярна симулация с алкоочилата е да изпълнят стандартния полеви тест за трезвеност - ходене по права линия. Поради загубата на координация и равновесие, породена от очилата, този, който ги носи ще има поведение, което е присъщо на хора под влияние на алкохол или наркотични вещества.

Фатални размисли

„Фатални размисли“ е компютърно-симулирана ситуация на катастрофа вследствие употребата на алкохол. Младите хора са склонни да вярват, че трагедиите, дължащи се на алкохол и други наркотици, могат да увредят всеки друг, но не и тях самите. „Фатални размисли“ генерира персонализирана мултимедийна презентация под формата на новина с участието на група от участници. На последните се правят цифрови снимки и им се дават роли в катастрофа с моторно превозно средство или в парти. Симулацията създава „топ“ новина, която описва инцидент в следствие на злоупотреба с алкохол и поставя учениците в центъра на ситуацията. Резултатът ангажира аудиторията в смислена дискусия за реалните последствия от злоупотребата с алкохол. Под влияние на впечатленията тя обсъжда алтернативата на злоупотребата с алкохол и значението на личната отговорност и последиците от личния избор.

Електронна везна

Електронната везна визуализира рисковете по отношение на пътната безопасност, свързани с необезопасяване на предмети и хора в купето на превозното средство (напр. чрез предпазен колан). Това е специално разработен кантар, който показва на всеки желаещ да види колко тежи неговото тяло при сблъсък с определена скорост (50, 90 или 130 км/ч).

След успешното приключване на проведената инициатива направете видеоклип за нея с продължителност до 1 минута, подкрепящ посланието ви за по-безопасни пътища. Той ще бъде качен в YouTube, в статията ви на страницата на проекта и на страницата ни във Фейсбук. Вече сте готови за участие в първата „Младежката среща на върха по въпросите на пътната безопасност“ на национално ниво в България, която ще се проведе през месец септември 2014 година. Ние ще ви изпратим покани.

От регионално към национално и обратно към местно ниво

С участието си в първата „Младежката среща на върха по въпросите на пътната безопасност“ на национално ниво в България сте достигнали до края на проект „Застъпници за пътна безопасност“ и спокойно може да се определяте като най-добрите такива. И наистина ние определяме до тук. Следващите награди сами ще си ги определите, като целта им е да изградите по ваш избор допълнителен материален капацитет за вашия екип на ниво организация/институция/училище. Въз основа на събраната подкрепа за свършената работа визуализирана от броя точки за статията ви на страницата на проекта в реално време в последния ден на „Младежката среща на върха по въпросите на пътната безопасност“ пред всички ще определим кой екип колко ваучери ще вземе със себе си.

- 1 награда – ваучери на стойност 3 000 лева
- 2 награда – ваучери на стойност 1 500 лева
- 3 награда – ваучери на стойност 750 лева
- 4 награда – ваучери на стойност 500 лева
- 5 награда – ваучери на стойност 250 лева

Сдружение "Отворена младеж" е организация с нестопанска цел, създадена и ръководена от млади хора. Целевата група на организацията е българската младеж. Основната и цел е да подпомага личностното и професионалното развитие на младите хора, да противодейства на негативните социални явления в съвременното общество, да съдейства за разпространението и използването на добрия опит в областта на образователното, професионалното и културното развитие на младежта. Средствата, с които организацията постига своите цели, са организиране и финансиране на различни младежки прояви, като обучения, семинари, кръгли маси, състезания, фестивали, участие в местни, национални и международни инициативи, програми и проекти, и др.

"Отворена младеж" има опит в организирането и участието в международни младежки проекти от 2001 година. Голяма част от реализираните от нас проекти са публикувани на интернет страницата ни на адрес <http://www.open-youth.org>

Сдружението работи в областта на пътната безопасност от 2007 година, след официалното си присъединяване към Европейската харта за пътна безопасност. Наша гордост са проектите: „Младежта и пътната безопасност“, „Шофирай отговорно“, „Десет Д през нощта“, HEROES, „Европейска нощ без инцидент“, „300“ и др. Информация за проектите ни за пътна безопасност може да бъде намерена на адрес <http://roadsafety.open-youth.org>

25

Зашо не могли да спасим живота на милиони хора.

© 2013 "Отворена младеж" Всички права запазени

Възпроизвеждането, прехвърлянето, използването или разпространението на част или цялото съдържание на този наръчник под каквато и да е форма е позволено единствено при цитиране на източника.